

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Zombor villamos világitása.

Szakfőú tollából kapjuk a következő cikkelyt, melynek tendenciá helyeseljük.

Városunknak ez a nagyfotosságu és már rég vajudó ügye, mindannyiunk öröme végre megoldásra kerül. A város vezető emberei immár belátták, hogy ezt a kérdést tovább halogatni nem lehet és nem szabad, mert különben joggal érhetné őket az a vád, hogy indolentiát tanusítanak a város fejlődésével szemben.

A villamos világitás ügyének helyes és célszerű megoldása tekintetében két mód áll rendelkezésünkre: a koncessió (vállalatba adás) vagy pedig a házi kezelés. A város közönsége alapos megfontolás után még tavaly azt a valóban helyes határozatot hozta, hogy a világitást házi kezelésben saját maga fogja megcsinálni. A várost a következő egyszerű és könnyen érthető indokok vezették erre az álláspontra. A statisztika azt mutatja, hogy a villamos világitás határozottan jövedelmező üzlet a városokra nézve (ezt még bővebben ki fogjuk fejteni. Szerk.) mert 2—3 év multán nemcsak hogy a közvilágitást kapják ingyen, hanem ezen-

felül a villamos telep még tetemes tiszta hasznót is szolgáltat a városok pénztárába. S ha olyan város, mint Nagyberek vagy Kecskemét el tudta azt érni, nem lehet kétségünk arra nézve, hogy ez Zomborban is be fog következni. A másik szempont, mely a házi kezelés javára billenti a mérleget, az volt, hogy az elektrotechnika, mint azt látjuk és olvassuk, folytonosan új találmányokat produkál, melyek révén a villamos erő folytonosan új, jövedelmező alkalmazást és kihasználást nyer. A gépeket nemsokára a kisiparos műhelyében is villamos áram hajtja és az az idő sincs messze, midőn a villamos árammal melegített takaréktűzhely kiszorítja a jelenlegi kormos, füstös kályhákat, melyek bepiszkolják, tűrhetlenné teszik a mai konyhát. Hogy engedhetné hát ki kezéből Zombor városa a villamos áram, ez óriási kultúrtevéző termelésének és értékesítésének módját.

Zombor városának tehát józanul és helyesen csakis a házi kezelés mellett kellett döntenie.

Ezen az alapon irták ki a villa-

mos telep megépítésére tavaly a nyilvános árlejtést is. Az ajánlatok és tervek beérkeztek, szakértő által felülvizsgáltattak, a szakértői vélemény ki is nyomatott s azóta csaknem egy esztendő telt el anélkül, hogy ezt a fontos kérdést csak egy lépéssel is előbbre vittük volna. Most ismét két újabb ajánlat révén került napirendre a villamos világitás ügye.

A két pótajánlattal lapunk már foglalkozott. Az egyik — Schuckert — azt kívánja, hogy a város 50 éven át fizessen a berendezésért évi 32000 koronát és ezért ingyen kapja a közvilágitást. A város 15 év multán megválthatja a telepet az utolsó 5 évi bevétel átlagának háromszorosáért.

A 32000 korona annuitás mintegy 650000 korona tőkének felel meg, míg a nyilvános pályázaton beadott ajánlatok szerint a város 420000 koronáért megépítheti a telepet, vagyis ez annyit jelent, hogy ez a céga tiszteességes polgári hasznon felül még 240000 koronát akar nyerni. Jellemző, hogy ez a gyáros azt sem tartja érdemesnek megemlíteni, hogy a 660000

A BÁCSCA tárcája.

Matzitz Pál verseiből.

Kinyilott egy napraforgó
Odakünn a kertben;
Egy sarokba — karók közé —
Hozta a véletlen.

Meg se nézi soha senki
— Nem esik az útba —

Csak én magam keresem föl,
Mért? . . . az isten tudja.

Oly jól esik elbámulnom,
Sokszor óraszámra:
Milyen vágyón néz a Napba,
Hogy forog utána.

. . . Mintha magam állnék ottan
Némán, elhagyatva
És néznék sóvárogva:
Néznék föl a Napba.

Pedig szegény napraforgót

A nap nem is látja:

Magas útján más után fut,
Más az ideálja.

. . . Bolond vagy te napraforgó,
Mit forogsz utána!

Nem a tiéd odakünn a

Csillagok világa.

A trautenau iütközet.

— A vezérkari mű után írta: **Topits Zoltán.** —

. . . 1866. június 27-e volt reggel 9 óra, midőn a 23. gyalogezred akkori ezredtulajdonosa után „az Ajroldiak“ Josefstadtnak Jaromež nevű külvárosából megindult a széles, poros országúton, Trautenau városa felé. Az ezrednek 1., 2. és 3. zászlóalja báró Gamerra ezredes parancsnoksága alatt a híres Grivič dandárnak élére volt vezényelve és ezzel együtt csúcsát képezte a 10. hadtestnek.

Rekkenő hőség volt. A nap égetően tüzött a kopár, poros országúton haladó kimerült katonákra. Az ezred legénysége küzdve a végkimerüléssel, csak lassan haladhatott tovább a kitűzött cél felé. Kilencedik napja volt annak, hogy az „Ajroldiak“ mintegy

165 kilométert megtéve Brünntól — Jaromežig, szakadó esőben; ellenséggel nem találkoztak. Dacára a nagy fáradásnak, vizhiánynak és a régi roppantul nehéz szerelvénynek, a legénység hősiiesen viselte, türe a fáradalmakat, égve a vágytól, mielőbb találkozni az ellenséggel.

Miután az ezred körülbelül 15 kilométernyi utat a legfáradtságosabb körülmények között már megtett, parancsot kapott arra, hogy a menetet meggyorsítva, minden erőt összeszedve, igyekezzék előre törni, mert Mandel ezredes dandára már 9 óra óta harcban áll és óriási veszteségei vannak.

A parancs átvétele után Gamerra báró ezredes Weiberkränke helység mellett a szerelvényeket levétette és kiadta a parancsot a leggyorsabb menetre.

A hátul beosztott útegek erre, a legörültebb vágatásban előre törtek, előre a hadszíntérre.

Mintegy villanytűzésre, elmullott minden fáradtság, megfeszültek az izmok, tűzben égett minden arc — kibontva a zászlókat, valóságos futólépésben törtek előre a derék 23-asok. A menet oly gyorsá vált, hogy az utolsó 8 kilométert alig 1 óra alatt tette meg az ezred!

Délutáni 2—3 óra között Neu Rognitznál Trautenau előtt, parancsot kapott az 1.

koronáért milyen telepet állít a városnak? Még komikum híján sincsen ez az ajánlat. Schuckerték ugyanis a Felbinger lovag zöldség-gyárával kecsegtetik a várost. Ez a jó fogás arra a jelenetre emlékeztet, midőn a kocsis abrakkal csalogatja vissza az istállóból megszökött paripát.

Ezzel az ajánlattal, mely annyira nélkülözi a reális alapot, kár volna több időt vesztegetnünk!

Egy másik cég — az Egyesült Villamossági r. t. (Egger) — azt kéri, hogy a város vele építtesse a telepet, fizessen érte 50 éven át 27560 koronát s ő átveszi a telep műszaki vezetését 5 évre, mely időn át a nyilvános világitást ingyen, vagyis az annuitás fejében adja, a város azonban 5 éven át évente 30000 korona értékű áramot tartozik magánfogyasztóknál értékesíteni s ezt az összeget a 27560 korona annuitáson felül a vállalkozó cégnek havi részletekben kifizetni. Az 5 év letelte után a telep bérletére nézve majd akkor tárgyal a várossal. A cég kimutatja továbbá, hogy már a második évben 22645 kor., a harmadikban 44727 kor., az ötödikben pedig 89874 kor. tiszta hasznót fog a telep hozni.

Hát mi ezt sem tartjuk elfogadható ajánlatnak és pedig azért, mert ez a cég is 600000 korona tőkének megfelelő annuitást akar, holott a telep csak 420000 koronába kerül, továbbá, mivel nem tartjuk reálisnak a jövedelmezőségi számítását. Ha igaz az, hogy ez a telep már a második évben 22645 korona tiszta hasznót hoz, miért nem mondja azt a vállalkozó, hogy ő bérbe veszi ezt a telepet 5 évre és fizet érte a városnak 20000 korona évi bért, nem pedig, hogy a város biztosítson neki

30000 korona évi bevételt a magánfogyasztóktól, ami után zsebrevágja a tiszta hasznót s a magán felek áramfogyasztásával járó adminisztratív teendők is a várost terhelnék. Azért sem tartjuk figyelembe veendőnek ezeket az ajánlatokat, mert mindkét cég vállalati uton kívánja a villamos világitás kérdését megoldani, ami ellenkezik a közönségnek egy ízben már közgyűlési határozat formájában kifejtett álláspontjával.

Ismételjük, a villamos világitás megoldásának csak egy módja lehet: rendezze be a város a világitást házi kezelésben. Hogy aztán a házi kezelésre vonatkozó ajánlatok közül melyiket fogadja el a város, az másodrangú kérdés. Mindenesetre a legelőnyösebbet és a legmegbízhatóbbat.

A fődolog pedig az, hogy ne halasztsuk tovább az ügyet, hanem siesünk a megoldással, nehogy a közönség, mely máris türelmetlenkedik az indokolatlan huza-vona miatt, bizalmát veszítse az ügy intézői iránt.

Zombor, 1902. július 3.

Választás Zomborban. Ugy vagyunk értesülve, hogy a karlócai szerb radikális párt kebelében ki volt adva a jelszó: minden áron megsemmisíteni dr. Drakulits Pál mandátumát. Alapos okuk lehetett ezen uraknak félni dr. Drakulits tudásától és bátorságától. A zombori szerb intelligencia erre azzal felelt, hogy a legerősebben összefogott s feltétlenül biztosítani akarta dr. Drakulits megválasztását. A folyó hó 1-én lefolyt közgyűlés igen heves volt, néha izzó szenvedélyű. A szerb urak osztagi tekintélye küzdött a parasztság számbeli erejével. Az utóbbiak ugyancsak tudatára ébredtek hatalmuknak, bizonyos jelei a „makkaizmusnak“ mutatkoztak Zomborban, nem nagy előnyére a közállapotoknak. Sőt — mint halljuk — oly hangok emelkedtek a nép között, melyek

a jövő képviselőválasztás mérlegére vonatkoztak. „Minek az uri képviselő, egy ciklusban választunk szerb parasztot, a másikban bunyevácot.“ Nem félünk mi egyelőre attól, hogy közkérdések, pláne képviselőválasztás ilyen elvek köré fogják nálunk csoportosítani a választókat, mégis, nem erőszakkal, hanem emberséges eszközökkel csirájában el kell fojtani a veszedelmet, hogy itt valamikor uri és parasztosztály harca keletkezhesék. A nép törvényadta jogát feltétlenül tiszteletben kell tartani, de nagy szükség van még nálunk az intelligens osztály vezető tekintélyére.

A választás lefolyásáról lapunknak a következőket jelentik:

A múlt kedden megtartott kongresszusi képviselőválasztás már reggeli fél 8 órakor vette kezdetét. A hitközség választmánya, mely tulajdonképpen a választás intézője, megválasztotta a szavazatszedő küldöttség elnökéül dr. Vujics Jánost, helyetteséül dr. Konyovits Dávidot, jegyzőkül pedig Athanackovits György, Csónits Velimir és Rádits Dusan. Bizalmi férfiak voltak a Drakulits-párt részéről: dr. Bugarszky Szilárd és Jaits Milán, a Másits párttól pedig Blagojevits János és Maglits István. Minthogy a közbiztonság érdekében a kapitányi hivatal javaslatára katonai kordon lett felállítva, kiadattak korlátolt számban minden pártnak egyformán az igazolványi jegyek.

8 órakor történt a jelölés, mely után megkezdődött a szavazás. Elsőnek szavazott dr. Drakulits-pártja; a szavazatok 30—40 lett egyszerre leadva. A Drakulits-pártiak gyűlhelye a Ratár-féle vendéglő volt, míg a Másics-pártiak Maglits István udvarán gyűltek.

Már kezdetben látható volt, hogy a győzelem a dr. Drakulits-párté lesz, mivel ott már vigabb volt a választási hangulat és zeneszó mellett kísérték a választókat az urnához.

Leadott összesen 494 szavazat, ebből dr. Drakulitsra esett 263, Másicsra 231; így dr. Drakulits Pál 32 szótöbbséggel kongresszusi képviselővé megválasztott.

A világi képviselő választása délután 5 óráig tartott, mely után megkezdődött az egyházi jelölt választása, a melyen egyban-

és 2. zászlóalj az országúttól jobbra „tömegbe“ fejlődni és az O Rognitznál levő poroszokat szuronnyal azonnal megtámadni.

Egy pillanat alatt fölillantak a szuronyok. Grivičič, a hős dandárnok oda lovagolt az ezredhez és odakiáltott a harcragyától izgatótt bácskai fiuknak:

Junaci! dršte se!

„Éljen“ és zsivó volt a felelet. Megperdültek a dobok, barsogott a kürt és a Radetzky-induló hangjai mellett, a derék katonák előre törtek — az ellenségre.

Minden el volt feledve, fáradság, kimerülés megszűnt, csak egy volt a lázban égő szemek előtt: győzni vagy meghalni, a hazáért és a királyért!

Felséges volt a kép.

Óriási magaslatok állottak el a szabad kúzdó teret. És a bácskai fiuk? a legnagyobb halál megvetéssel hatoltak előre az ellenség kartácsai közepette, hegyen-völgyön, óriási szakadékokon.

Baró Köller, a helyettes hadtestparancsnok, fellelkesülve a pompás látványon, oda vágatott az előnyomuló ezredhez és midőn elérte őket, meghiúsítottan emelte le fővegét, buzdítólag kiáltva a hősi katonákhoz:

„Bravó derék Ajroldiak! mint a gyakorló téren — csak előre!...“

Alig tartott egy negyedórát az előnyomulás, midőn az utolsó szakadékból felbukkanó ezredet, rettenetes golyózápor fogadta; a poroszok részéről. E pillanatban előtörték, a parancsnok az arcvonal elé állt és egy erős „hurráb“-val rávetette magát az ezred, a háromszorta több ellenségre.

Borzasztó vérontás keletkezett. Egész sorok hullottak el a poroszok golyói alatt. Az első zászlóalj parancsnoka, gróf Zedwitz alezredes holtan bukott le lováról. Rögtön utána: Kaltenborn őrnagy, Balács és Kalmán századosok, Kallina Emil főhadnagy, Albertoni Károly, Schwerer Adolf, Eisenring Adám hadnagyok adták át hősi lelküket az egek Úrának.

Tizenöt főtiszt, közöttük Latkovich százados 9 sebből vérezve, feküdt sebesülten a harcmezőn...

Százalék fektettek részint holtan, részint súlyosan sebesülve a hős bácskaiak.

A nagy veszteséget fel sem véve, küzdöttek tovább a hős fiuk. Ott a hol már a tisztek sebesülten vagy holtan feküdtek, ott maguk a legények ugrottak a „front“ elé, hősi példát adva bajtársaiknak a küzdelemre.

Lövés nem hangzott, csak a szurony működött hangtalanul az ellenség soráiban.

A 11. és 12. század, melynek parancs-

nokán Przedák főhadnagyon kívül, egyetlenegy tisztje sem volt, hosszú tusa után sikerült az ellenségnek egy csekély részét vissza szorítani.

A halálra sebesült Krainovič őrmester, még utolsóul egy porosz tőrztisztet döfött le, Alberth 11. századbeli tizedes, megmentette ez alkalommal, saját élete árán Przedák főhadnagy életét. Ilyen és ehhez hasonló jelenetek játszódtak le ennél a két századnál, mialatt a többi századok kétséges harcban állottak a tulsó oldalon.

A többi század, nem fejezhette be véres munkáját, mert Grivičič dandárnok látva az ezred óriási veszteségeit, mintán a legénység fele és a tisztek legnagyobb része holtan feküdt... „hátrálót“ fuvatott.

A visszavonulás alkalmával is, óriási veszteségei voltak ezredünk e két zászlóaljának.

A szakadékból vissza érkező, összegyűltek a szétszórta századok. A legtöbb századnak hiányzottak a tisztjei, a legénység száma pedig, alig tett ki 30-at, holott a támadás elején 160 ember indult századonkint a harcra!

A 3. zászlóalj váltotta most fel a kúzdókat. Az előbbeni két zászlóaljnak maradványából egy zászlóalj lett alakítva, mely azt a parancsot kapta, hogy Gamerra ezredes

gulag Kupuszarevits Lyubomir esperes-plébános választott meg.

Az egész választási aktus este fél kilenc órákor ért véget.

A választás után győztes párt a Csitaoniacában áldomást tartott, a melyen a győzelem felett lelkes hangulat és szép tósztokban éltették a nap hőseit.

Visszautasított 105 szavazat. A választást — mint halljuk — ismét petícióval támadják meg.

Egy kis statisztika.

Irta: Ifj. Karácson Gyula.

II.

Folytatjuk a négy törvényhatósági joggal felruházott városra vonatkozó demografiai adataink közlését és az alábbi táblázatban ismertetjük, miként oszlik meg életkor tekintetében a lakosság az egyes városokban:

	6 éven alul	6-11	12-14	15-19	20-39	40-59	60 éven felül
Baján:	2515	2221	1446	2395	5516	4230	2035
Szabadkán:	12561	10365	5788	9484	22437	15315	6088
Ujvidéken:	3731	3516	2243	3671	8718	5238	2174
Zomborban:	3594	3290	2033	3595	8613	5768	2716

Megjegyezzük, hogy a fenti statisztikában feltüntetettek kivül Baján még 3, Szabadkán 84 és Ujvidéken 5 ismeretlen koru egyén is van.

Ha már most arányba hozzuk a fenti táblázatban kitért számokat az egyes városok összlakosságának számával, akkor az alábbi átlagszámokat kapjuk arra nézve, milyen az arány az egyes korhatárok között minden ezer lakosra nézve:

	6 éven alul	6-11	12-14	15-19	20-39	40-59	60 éven felül
Baján:	124	109	71	118	270	208	100
Szabadkán:	153	126	71	116	273	187	74
Ujvidéken:	127	120	77	125	298	179	74
Zomborban:	121	111	68	121	292	195	92

Legtöbben érik meg tehát a 60. életévüket, s élnek még azon túl is Baja városában, ahol minden ezer ember közül 100, tehát a lakosság 10% a ér el 60 évnél még nagyobb életkort is. Zomborban ezer ember közül csak 92, szóval a lakosság 9.2%-a, Szabadkán és Ujvidéken pedig csak 74, tehát a lakosság 7.4% a idősebb 60 évesnél. Az ismeretlen kornak száma mindenütt oly csekély, hogy ezekkel számolni nem tartottuk

szükségesnek, mert különben is csak kis törtszámokkal tudtuk volna kifejezni átlagszámukat.

Rátérünk most már a népesség anyanyelv szerinti tagozatának ismertetésére.

Az anyanyelv tekintetében a következőképpen oszlik meg a népesség:

	magyar	német	szerb	tót	egyéb
Baján:	16308	1571	197	46	2239
Szabadkán:	46050	1822	2684	166	31400
Ujvidéken:	10321	6453	9889	1480	1123
Zomborban:	9297	2564	11927	46	5775

Az „egyéb“ rovatban felsoroltak Baján, Szabadkán és Zomborban nagyjából bunyevác és dalmát anyanyelvűk. Így Szabadkának 29,430 bunyevác és 1784 dalmát, Bajának 166 bunyevác és 1996 dalmát és Zombornak 4811 bunyevác és 926 dalmát lakosa van. Akad még a bunyevácokon és dalmátokon kivül Baján 19 oláh és 18 horvát, Szabadkának 6 oláh, 1 ruthén és 26 horvát és Zombornak 1 oláh és 2—2 ruthén és horvát lakosa is. Ismeretlen anyanyelvű Szabadkának 153, Bajának 40 és Zombornak 33 lakosa s így ezeket is az „egyéb“ anyanyelvűek rovatába soroztuk. Ujvidéknek az „egyéb“ anyanyelvűek rovatában feltüntetett 2123 lakosa közül 19 oláh, 293 ruthén és 562 horvát van, a többi 249 a csehek, morvák, sokácok, bunyevácok és az olaszok között oszlik meg.

Arányba hozva ezeket a számokat az összlakosság számával, a különböző anyanyelvű lakosok egymás közötti számarányára ezer lakosra nézve az alábbi táblázatban kitért állagszámokat kapjuk:

	magyar	német	szerb	tót	egyéb
Baján:	801	77	10	2	110
Szabadkán:	561	22	33	2	332
Ujvidéken:	352	221	338	51	38
Zomborban:	313	86	402	1	198

Az „egyéb“ rovatban feltüntetettek közül Baján 8 bunyevác, 98 dalmát, 1 oláh, 1 horvát és 2 ismeretlen anyanyelvű, Szabadkán 358 bunyevác, 22 dalmát és 2 ismeretlen anyanyelvű és Zomborban 162 bunyevác, 31 dalmát és 5 ismeretlen anyanyelvű akad minden ezer lakos közül, míg Ujvidéken minden ezer lakos közül 10 ruthén és 19

horvát anyanyelvű akad, a többi 9 pedig a csehek, morvák, sokácok, bunyevácok és olaszok közt oszlik meg.

Amint látjuk tehát a magyarság csak Baján van 80.1%-kal és Szabadkán 56.1%-kal határozott tulsulyban. Ujvidéken a magyarság még felülmulja bármelyik más anyanyelvűek számát 35.2%-nyi arányszámával, de Zomborban, — habár az abszolút többséget még el nem érték, — már a szerbség van tulsulyban, akik a magyarság 31.3%-nyi arányszámával szemben a lakosság 40.2%-át teszik ki. Nagy számmal vannak a szerbek még Ujvidéken is, ahol az arányszámuk 33.8%, míg Szabadkán a lakosság 3.3%-a, Baján meg éppen csak 1%-a szerb anyanyelvű.

A németek számaránya Ujvidéken 22.1% Zomborban 8.6% s Baján 7.7%, míg Szabadkán a számuk csak 2.2%-ra rug. Nagyobb számban laknak még városainkban a bunyevácok és dalmátok. A bunyevácok Szabadkán 35.8%-kal, Zomborban 16.2%-kal s Baján majdnem 1% kal, a dalmátok pedig Baján 9.8%-kal, Zomborban 3.1%-kal s végre Szabadkán 2.2%-kal vannak képviselve. Tótok, ruthének és horvátok csak Ujvidéken laknak nagyobb számban, ahol a lakosság 5, 1 és illetve majdnem 2%-át teszik ki, míg a többi három városban a számuk számításba nem vehetően csekély.

Vallás tekintetében a következőképpen oszlik meg a jelenlévő lakosság:

	r. kath.	g. kel.	ág. ev.	ev. ref.	izr.	egyéb
Baján:	17245	265	199	401	2212	39
Szabadkán:	74824	2523	371	1028	3024	352
Ujvidéken:	11503	9895	2929	2510	2079	380
Zomborban:	16338	11666	204	469	882	50

Az „egyéb“ rovatban feltüntetettek közül Baján 13 gör. kath. és 7 unitárius, Szabadkán 220 gör. kath. és 10 unitárius, Ujvidéken 358 gör. kath. és 5 unitárius és végre Zomborban 30 gör. kath. és 5 unitárius akad, míg a többről ismeretlen, hogy milyen vallást követ.

Ha már most arányba hozzuk ezeket a számokat az egyes városok összlakosságának a számával, akkor ezer lakosra nézve a következő átlagszámokat kapjuk:

és gróf Orsić de Slavetić százados vezetése alatt ismét felvegye a küzdelmet.

Az ellenség, melynek sorait alaposan megrikította az előbbeni szuronyroham, már nem birt régi helyén ellentállani a rohanó 3. zászlóaljnak.

Pár pillanatig tartott a roham, az ellenség meg volt törve — a derék Ajroldiak győztek hazájukért, szeretet királyukért!

Az ellenség rendetlen sorokban menekült a magaslatról. Egy része a balszárnyon megkísérelte ugyan a megállást, de ez csak próba volt, a szuronyjátékot tönkre tette a „megfogyatkozott, de meg nem tört“ hősies 1. és 2. zászlóalj . . .

Végül esti 9 órákor, a 9. század Pelikán százados vezénylete alatt, teljesen megtöri azt a csekély számú ellenséget, mely a „Kapellenbergen“ akart újból gyülekezni.

Ezen utolsó rohamnál esik el Kuder Ernő főhadnagy. A Kapellenberget támadó Knebel dandár, melylyel együtt küzdött a 9. század is, az ellenséget erős tüzzel üldözi Trautenau felé.

Az utolsó támadásnál több mint 300 porosz esett ezredünk fogságába.

Az első támadásra visszavonult a 100 lépésnyire fekvő erdőszélre és onnan védte magát erős tüzzel . . .

A harmadik zászlóalj előnyomulása közben egy mezei úthoz ért, mely annyira

telve volt a hős „Ajroldiak“ tetemeivel, hogy azok kénytelenek voltak a harc közepette az út mellé hányni.

Az ellenség elhagyta előbbeni állását és az erdőn keresztül visszavonult egy magaslatra az erdő mögött.

A mint a zászlóalj az ellenség elhagyott helyét elérte és az erdőn áthatott, erős tüzelés fogadta annak szélén. Ez alkalommal esett el Esch Frigyes főhadnagy és súlyosan sebesült Halovannya Theofil hadnagy.

Lovag Dobrucky őrnagy látva a kétségess helyzetet, rohamra fuvat és a zászlóaljat „szuronysegezve“ vezeti a megszállott magaslatra.

Pár pillanat és elkészült a világtörténelem egyik arany betűkkel írott lapja.

Vérrel lett megírva . . . aranyra váltotta az utókor.

Esti 9 órákor lett vége az ütközetnek. Ez a nap, a dicsőség napja volt, a 23. ezred ragyogó győzelmi napja.

A Grivić dandár Trautenau előtt a „Kotzanerbergen“ gyülekezett és ott szállott táborba . . .

Másnap kora reggel, bangos ágyúszó riasztotta fel a kimerült és megtizedelt dandárt. O Rognitznál már erősen folyt a harc, jött a parancs! ismét menni kellett . . . menni előre! most már csak meghalni.

A kicsiny dandár pár óra alatt megszünt létezni. Az újonnan érkezett és kipihent porosz 1-ső gárda hadtestnek már nem birt ellentállani a kicsiny, de hős csapat. Visszavertett az egész dandár.

Dobrucky őrnagy tiszték nélkül, alig pár emberrel tért vissza.

Ezek voltak a derék és hős 23-asok 1866. június hó 27. én.

Az ezred vesztesége 26 tiszt és 950 ember volt.

Magas — fehér pyramis áll a trautenau sikon.

Sima falán 976 név ragyog, 976 hős „Ajroldiak“ a neve.

Zöld erdő borítja a határos dombokat; tarka virágok nyílnak a mezőkön.

Esténként, ha minden elcsendesül és a röpke szellő megmozgatja a hatalmas tölgyeket, ott a falu szélén, a szép cseh leányok összesűgnak és titokzatosan néznek a susogó erdők felé. Árnyak támadnak a fák között, a hősök kelnek ki sirjukból, összetűnnek az erdő mélyében és sirnak . . .

Siratják azt a harcmezőt, melyen hősi halált haltak a feltámadásért, siratják, mert temetője lett egy birodalom fényes hadseregének . . .

	r. kath.	g. kel.	ág. ev.	ev. ref.	izr.	egyéb
Baján:	847	13	10	20	108	2
Szabadkán:	910	31	5	12	37	5
Ujvidéken:	393	338	100	85	71	13
Zomborban:	552	394	7	16	30	1

A róm. kath. vallásuk tehát Szabadkán 91 és Baján 84,7%-kal nagy túlsúlyban vannak a más vallásuk felett s Zomborban is 55,2%-nyi abszolút többséggel méltán várják, — de nem igen segítik elő bőkezű adakozásukkal — az „ujtemplom“ nak csuolt, de már nagy multtal dicsekvő második templomnak felépítését. Ujvidéken a róm. kath. vallásuk nem érik el ugyan az abszolút többséget, de 39,3% arányukkal nagyobb a számuk minden más felekezettel felett. A gör. kel. vallásuk Zomborban vannak a legnagyobb átlagszámmal képviselve, amennyiben a népesség 39,4%-át teszik ki, míg Ujvidéken a számuk 33,8%-ra, Szabadkán és Baján meg épen csak 3,1 és illetve 1,3%-ra rug fel. A gör. kath.-ok csak Ujvidéken érik el az 1%-ot, míg ellenben a lutheránusok száma Ujvidéken 10 és Baján 1%-ot, a kálvinistáké pedig Ujvidéken 8,5, Baján 2, Zomborban 1,6 és Szabadkán 1,2%-ot tesz ki. Az unitáriusok számaránya csak igen kis törtszámmal volna kifejezhető s ezért őket számításkor mellőztük. A róm. kath. és gör. kel. vallásukon kívül az izraeliták is mindentűt nagy százalékkal vannak képviselve, mert a számuk Baján 10,8, Ujvidéken 7,1, Szabadkán 3,7 és Zomborban 3%-át teszi ki az összlakosság számának.

Érdekesnek tartjuk itt megjegyezni, hogy Szabadka 2684 szerb anyanyelvű lakosával szemben csak 2523 és Zombor 11927 szerb anyanyelvű lakosával szemben csak 11666 gör. kel. vallású egyént tntet fel statisztikánk s így, — ha ugyan a más anyanyelvűek közül egyáltalán nem akad gör. kel. vallású, — Szabadkán legalább 161, Zomborban pedig legalább 261 szerb nem hive a gör. kel. egyháznak. A zsidóságra nézve érdekesnek tartjuk már itt feljegyezni, hogy az leginkább a városokban tömörül, mert amig pl. az összesen 161,388 lakossal bíró négy város lakosságának több mint 5%-át teszik ki, addig a vármegyei járások 676,803 lakosának csak 1,4%-a kerül ki a zsidók közül, sőt akárhány oly község is van amelynek izr. vallású lakosa nincsen.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága folyó hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor tartotta meg rendes havi ülését Latinovits Pál főispán elnöke alatt.

Az ülésen jelen voltak: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán, Vojnits István főjegyző, Pribil Ernő főügyész, Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, Gräfl Nikáz tanfelügyelő, Györffy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató, dr. Pavlovits Simon főorvos, Kohut Henrik kir. főmérnök, Kerekes János kir. ügyész, Szemző Gyula, Latinovits Géza, Pinkovits József bizottsági tagok, Rác György közigazgatási előadó és Tripolszky Gyula megyei aljegyző, tb. főjegyző, mint a bizottság állandó jegyzője.

Latinovits Pál főispán az elnöki széket elfoglalván, üdvözlő a bizottság tagjait és az ülést megnyitottnak nyilvánítja. Ezen elnöki kijelentés után a bizottság előtt felolvasták a következő havi jelentéseket:

Közigazgatás.

Rác György vármegyénk közigazgatási előadójának vármegyénknek folyó évi első fel-

ről szóló tartalmas jelentéséből kiemeljük a következő közérdekű részleteket.

Nagy- és középbirtokosainknál szakmirettel párosult okszerű gazdálkodás található. Ellenben a községek jórésben a nagy- és kisgazdák többsége az újabb és célszerű gazdasági rendszer és eszközök alkalmazásától még ma is idegenkedik. Hanem szorgalmuk és kitartó munkásságuk a nagy- és középbirtokosokkal párhuzamosan haladnak, sőt a kendertermelésben és szőlőültetésben a nagy- és középbirtokosoknál jóval nagyobb eredményt mutatnak fel. A vármegye közigazgatási helyzetéről Rác György előadó két kimutatást állított össze, a melyben hű képet adja a vármegye, Zenta város és az összes nagy és kis községek nagy- és kisgazdái termelése és állattenyésztésének emelkedéséről és hanyatlásáról, a munkás viszonyokról és a kivándorlásról.

Foglalkozik a jelentés a kalászos növényekkel és közli, hogy vármegyénkben el lett vetve buza 491,000, rozs 22,000, árpa 54,000 és zab 208,000 hold. Közli ezután, hogy a buza szorultszemű és csekély súlyú, a rozs és árpa közepes termést ad. A zab közepes termésű lesz és a kukorica és a repce pedig silány termést adott. A kender is sinyli a rossz időjárást, de szépen áll és jó termést ígér. Az előadó konstatálja, hogy a kendertermelés emelkedik.

Szó van ezen kívül a jelentésben a szőlőkről, takarmányréről, a kerti veteményekről és gyümölcsről.

Jégverés és vihar Zenta városában és 20 község határában volt, de kárt sehol sem okozott.

A lótenyésztés és szarvasmarhatenyésztés nagyban emelkedik, ezt a jelentést statisztikai adatokkal mutatja ki.

Kimutatja továbbá a nagy gonddal készült jelentés a tejszövetkezetek, a juhtenyésztés, a sertés-, a baromfi- és tojástenyésztés állapotát, mely igen kedvező, a mint azt a jelentéshez csatolt szakszerű kimutatás igazolja.

A munkásviszonyok a jelentés szerint kielégítőek, úgy Zenta városában, valamint a vármegye 122 községében munkásihiány nincs.

Közdok.

Györffy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgatónak az általa képviselt közigazgatási ág állapotáról június hóról szerkesztett jelentése szerint.

Egyenes adóban június hóban befizetett 84,854 kor. 71 fillér, hadmentességi díjban 1143 kor. 69 fil., bélyeg- és jogilletékben 116,643 kor. 77 fil., fogyasztási- és italadóban 76,098 kor. 49 fil., tanítói nyugdíjban 3224 kor. 60 fil., orsz. betegápolási pótdobban 1060 kor. 04 fillér.

Közli még a jelentés, hogy a mult hóban sem fizetési halasztás, sem időleges adómentességet nem engedélyeztek.

Közegészségügy.

Dr. Pavlovits Simon főorvos jelenti, hogy az általános egészségügyi viszonyok kedvezőek voltak a mult hóban, a kórmozgalom csekély és jelentéktelen, úgy számarányuk, mint jellegükben képest, legtöbb esetben enyhe és veszélytelen lefolyásúak voltak.

A hevenyfertőző kórok közül észleltettek: a ronesoló toroklob, a vörheny, a kanyaró, a hökhurut és a hagymáz. Trachomás egyén gyógykezeltetett 8636, ezek közül 7412 valódi, 1227 trachoma gyanus.

Egyéb fontos vagy említésre méltó mozzanat a közegészségügy téren nem fordult elő.

Államépítész.

Kohut Henrik kir. főmérnök jelentéséből kiemeljük a következő közérdekű adatokat: A törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak kielégítő állapotban vannak és az utadóalap: 1.393,215 kor. 12 fillér.

Árvaszék.

Scultéty Ferenc árvaszéki elnök jelenti, hogy az 1876. évi VI. t. c. 15., ugyszintén az árvaszéki ügyrend 4. §-a értelmében a lefolyt június hónapban a megyei árvaszéknél oly akadályok avagy összeütközések nem fordultak elő, melyek a közigazgatási bizottság intézkedését igényelték volna.

Állategészségügy.

Kuszenda János m. kir. állatorvos nagy gonddal készített jelentéséből kiemeljük, hogy Tóth Béla bács-kulai járási m. kir. állatorvos Torontál vármegye antalfalvi járásba helyezett át és helyébe Esztergom vármegye muzslai járásából Simoncsits Dezső m. kir. állatorvos lett áthelyezve.

Közli továbbá a jelentés, hogy Bács-Kula és Parabut vasuti állomásokról Wienerneustadtba szállított sertés-szállítmányokban megállapított sertésvész esetek alkalmából a földmivelésügyi miniszter által Kuszenda János közbenjöttével elrendelt vizsgálatból megállapítható volt az, hogy a kérdéses sertés-szállítmányok sertés-kupecektől eredtek és hogy azok állategészségügyi kihágásokat követtek el és a megtorlási eljárás megindított. Ezeket a jelentéseket a bizottság egyhangulag tudomásul vette.

Ezen kívül az utadó felszólamlási bizottság és a gyámügyi felelősségi bizottság is ülést tartott, hol több felelősségi nyert elintézt.

Brauner-jubileum.

A népnevelés egy szerény, de érdemdús bajnokát tnnepelte a napokban a zombori izraelita hitközség. 35 évi tanítóskodás, küzdelem és fáradság után Brauner Adolf tanító nyugalomba vonult. A napi események krónikásának egy pillanatra meg kell állnia, meg kell hajtania az elismerés zászlaját az érdemek előtt. 35 évi tanítói működést jellemezni, az tnnepelt érdemeit felsorolni nem a mi feladatunk. Megtették ezt: hitközsége, kartársai, az iskolaszék, jelenlegi és volt tanítványai és fölöttes hatósága, a kir. tanfelügyelő. Nektünk csak egy tény konstatálása marad hátra, ama tényé, hogy tnnepeltetés érdemesebb férfit ritkán ért.

Az tnnepély a helybeli izr. iskola udvarán vasárnap délelőtt folyt le. Résztvett azon a királyi tanfelügyelő ur, a hitközségi képviselőtestület, az tnnepelt volt és jelenlegi tanítványai, valamint számos tisztelője az tnnepeltnek.

Dr. Bruck Armin ügyvéd, az iskolaszék elnöke pár szóval megnyitván az tnnepélyt, felkérte dr. Feles Adolf, dr. Barta Vilmos és Weisz Vilmos urakat, hogy az tnnepeltet az tnnepélyre meghívják. Midőn az ősz tanító megérkezett, az egész közönség felállott és percekig tartó éljenzéssel és tapssal fogadta. Majd a gyermekek búcsú éneke után főtiszt. dr. Fischer Mihály főrabbi ur üdvözölte a hitközség megbízásából és annak nevében. Kiemelte érdemeit, melyeket az iskola és a vallásos érzés ápolása körül szerzett. Kiemelte, hogy a gyermekek fogékony lelkébe a vallásos érzést plántálta, ami annál nagyobb érdem, mert a megváltozott viszonyok folytán, a vallás és erkölcsi nevelés mindinkább az iskolára

marad. Dr. Bruck Ármín üdvözölte ezután az iskolaszék nevében. Beszédjében különösen azt az óriási küzdelmet eszeltelte, melyet a jubiláns a magyar nyelv és magyar nemzeti és hazafias érzés szolgálatában szerzett; az ő érdeme ugymond — hogy a mi iskolánk, mely idejövetelekor német volt, nemcsak nyelvben, hanem érzésben is teljesen megmagyarosodott.

Végre arra kéri a nyugalomba menőt, hogy a magyar zsidó felekezeti tanügy érdekében jó tanácsait ezután se vonja meg az iskolától. — Majd Partos Samu állott föl szólásra. Mint 24 év óta vele együttműködő kartársát ünnepelte, kinek érdemeinél csak szerénysége nagyobb. Vázolta a tanító küzdelmes életpályáját, kinek nemes és nagy hivatását, még a XX. század fényes sugarainál is alig-alig látja meg a nép. — Beszéde végén átnyújtotta a tanítótestület által összegyűjtött Brauner Adolf jubileumi alapítványt az iskolaszék elnökének. — Ezután Bondy Arnoldné, a volt leánynevelő nevében üdvözölte jó tanítójukat és átnyújtotta ajándékukat: egy ezüst babérszorút. — Majd dr. Feles Adolf a volt fiu-tanítványok köszönetét tolmácsolta, míg a jelenlegi tanítványok közül Frisch II., Grün IV. és Oblát V. o. tanulók köszönték meg mestertüknek a fáradságot.

Majd Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő ur emelkedett szólásra. Beszédében kiemeli a hitközség érdemeit, kiemeli hogy azon község, azon társadalom, mely tanítóját tiszteli, önmagát tiszteli meg. Abban a küzdelemben, mely Magyarország II. meghódítását célozza: a szellem fegyvereivel, a néptanítók és ezek közt Brauner Adolf kiváló helyet foglal el. Az érdemek elismerése a néptanítóra a legszébb jutalom. Eme érdemek elismeréséül rendezte a hitközség eme ünnepélyt, ő tehát köszönetet mond a hitközségnek és legforóbb köszönetét fejezi ki az ünnepeltnek a népnevelés terén kifejtett áldásos működéséért.

Mindeme beszédekre az ünnepelt egyszerűen válaszolt. Megköszönve az ünnepeltetést, érdemeinek egy részét elbáritja magáról, munkatársaira, az iskolaszék elnökére és tagjaira; saját maga részéről érdemnek csak annyit enged meg, hogy mindig megtette kötelességét. Kéri a megjelenteket, hogy továbbra is tartásuk őt megjóindulatukban és szeretetükben, a mint ő is mindig figyelemmel fogja kísélni a tanítványt magánéletében és figyelemmel kíséri az iskola működését. Majd jelenlegi tanítványait buzdítja becsületes munkára, hazaszeretetre és istenfélelemre. Beszédjét így fejezi be: „Nekem pedig engedje meg a Mindenható, hogy sikereiteknek és boldogulástoknak élő tanuja legyek, mert ha megélem, hogy ti kedves gyermekeim mind becsületesen töltitek be hivatástokat az életben — ez lesz életem legboldogabb napja“.

A beszéd gyönyörű végszavainak hatása alatt volt még mindenki, midőn felhangzott a Hymnus és evvel az ünnepély véget ért. Mindenki sietett kezét szorítani és gratulálni a derék tanítónak.

St. H.

Egy csomó mályva.

— Staudacher Mariska könyve. —

Nagy gyönyörűséggel olvastam ezt a könyvet, a melyet a mi szép szavu Mályvánk elszórtan megjelent rajzaiból, költészetének virágaiból egy bokrába fűzött össze.

Sok finomság, melegség van könyvében, sőt vannak némely részletek, a melyeknek hangulata tiszta poézis, oly erős és tiszta, mint a májusi hajnal levegője. Az uri élet társadalmának finom megfigyelése, tetszetős, rövid és velős jellemzése tárul elénk.

Rajzoknak nevezem, ha ma már nem is divatos ez az elnevezés, még csak jobb rajznak nevezni, mint novellának és ha lehet ezzel a hasonlattal élni — finom, bársonyos tónusú acélmetszetekhez szeretném hasonlítani a dolgait.

Az ő rajzai nem türesek, hanem gondolatokkal megrakott hangulatok, nem a szava kevés, hanem a gondolata sok és csak ritkán hagyja cserben kifejezésbeli készsége. E mellett minden ízében magyar, sokszor nagyon kedvesen humoros, mindig élvezetes. Mind ez csak ahhoz járul hozzá, hogy minden reudű és rangu embernek szórakozására, mulatságára legyen, de a mellett adjon gondolkozni valót. Sok érdekes megfigyelés van történeteiben. Néhány kitünően megrajzott alak nagyon érdekes. Ráismerünk köztük igen sokra: itt járnak, köztünk élnek — többen. Élénk írói megfigyelés, pompás karakterizálás, érdekes meseszövés emelik ki a rajzokat — a köznap irodalom sorából és igaz elismerés illeti meg ezért a mi Mályvánkat, mert lelki gyönyörűséget ad.

Lát és meglát sokat a mi érdekes és tud mesét mondani és ezt arra használja fel, hogy annál is inkább jellemezze alakjait és úgy állítsa elénk, hogy mint jó ismerősöket lássuk újra. A mit megír, az kidomborodik és ehhez hozzájárul még stílusának finom könnyedsége, bája, melylyel alakjait és történeteit az olvasó elé állítja.

Találunk rajzaiban érzékeny, kedves mesét arról a tetőtől talpig gavallerról, kit erényeiért és hibáiért a nők kiállhatatlannak, a férfiak különcnek mondanak és a ki a szójátékok valóságos mestere.

Remek kép a búcsúban az öreg ur, ki már érzi, hogy nála is az ősz, az élet ősze lépett előtérbe és fölébrednek benne ifjúkoru első szerelmének édes emlékei. E férfiu lelki világának, bangulatának méltó kerete az ősznek, pompás leírása néhány vonással gyönyörű őszit tájat rajzolt — érezzük az ősz hangulatát.

A művészet és szerelem két zseniális rokonlélek szerelmét mutatja be. A művészet ereje találkozik a szerelem gyöngédségében és drámai akkorddal végződik a történet: legyen magyar menyecske. — Mire Madlen a szerelem boldogságával felkiált: Ugye, a maga felesége. Szép, ideális tárgya van ennek a rajznak és Mályva se tudja, hogy mikor történt, a sőtét középkorban vagy mostanában.

A naplótöredékben igen szép gondolatokat olvasunk egy tudóbeteg elmékedéseiről: Istenről, eletről, halálról.

Az Allelujában a névtelen félistenek, a nagy idők tanuját ismerjük meg, ki hő volt. Drámai hangulattal megirt szép részben tudjuk meg, hogy leánya akarata ellenére férjhez ment ahhoz, a kit gyűlölt. Nyolc évig nem látta. A feltámadás ünnepén eljő hozzá leányának fiacskája, majd utóbb leánya és veje. A kis Frici oda áll a nagypapa elé és kéri: „bocsáss meg nekünk.“ Az öreg megbocsát, mert husvét ünnepe a kiengesztelődés, a feltámadás igazi ünnepe.

Az istentagadó egy vallástalan tanár tragédiáját festi, a ki nagy betegségében magába tér és az Istent hívja segítségül.

Szép szerelmi történet az idealizmus is, mely szomorúan végződik, mert hőse lemond a világról és egy szegény szerzetesrendbe lép.

A morál a főuri és művészi világot mutatja be pompás leírásban; a diákéletben pedig az apró hirdetések káros tizelmeit írja le. A démonban az igaz szerelem és jó feleség diadalát hirdeti egy ügyesen szőtt mese keretében. Az idill, lelki győtrelem és gyenge szívek is szépségükkel sorakoznak a többiek közé.

A könyv külső kiállítása is megfelelő belső tartalmának: nagyon diszes. *

H i r e k.

Zomboriak az Adrián.

Utazótársaságunk Mostart elhagyva, néhány napot töltött a dalmát partvidéken. Gravosában a kikötői életet, forgalmat tanulmányozta, Raguzában műemlékeinek tüzetes megtekintése után az elegáns esti korzóban gyönyörködött. Az ut fíradalmait tengeri fürdőzéssel enyhítette és pihenéssel Lakroma sziget pálmái alatt. Meglepődéssel hajózta be a festői cattarói öblöt, látván Castelnouvót, Risanót, Perastót stb. tengerparti, hegyek alján kiesően fekvő városkákat, a parányi szigeteken épült bucsujáró templomokat, zárdákat.

Cattaróból az utazótársaság egyrésze fölhágott az öbl fölé sok kanyarulattal vonuló, meglepő nagyszerűségével imponáló, de fárasztó hegyi utak Montenegró határ helyéig, szébbnél-szebb kilátó pontoknál nézve a fjordszerű öbl messze hires nagyszerűségét. Mások Montenegró fővárosába rándultak körországon keresztül. Nyegusban egy vizsgázó iskolát látogattak meg, a hol a hitelemző is pisztolyt viselt az övében. A szíves fogadás viszonzásául néhányan pár forintot összegyűjtve, azt egy fiu és egy leány tanuló jutalmazására fordították.

Cettinjében látták az ottani uralkodó család több tagját, ezek között Daniló trónörökös nejét, Mecklenburg Strelitz hercegnőt, Mirkó és Péter hercegeket és Xenia hercegnőt, részint kocsin, részint a tennis pályán. Megéljenzésüket, üdvözlésüket igen barátságosan viszonzották.

Cattaróból indulva huszonnégy óránál valamivel több időt hajózással töltött el az utazótársaság a dalmát partvidéken. A kikötőn keltek, illetve megelőzték a napot kelteben, azok látták Spalatót, abban Diokletian római császár palotájának az idő által el nem pusztított falát s az épület jól megőrzött boltíveit. Dalmátia fővárosát Zárát, a délelőtti napfényben látták, kis időt töltve annak piacán és a három hajóval bíró román stílusú dombon, melyben Péter-Pál emléknapiját ünnepelték a hivek. A fűgőbb lábúak a hajó itt időzése alatt eljutottak a magas, régi oszlophoz, melyet egy sphinx koronáz.

Az utazótársaság június 29-én az este felé órákban eljutottak Fiumébe, a honnét kirándult Tersatóra, Abbáziába, Ikába, Lovranába stb.

Az utazótársaság jól érzi magát, utközben baj nem esett, a kitünő rendezés kívánni valót nem hagy. Egyszer kecskepecsenyében is volt részük, no de csak a jó egészség meglegyen. A föltötte érdekes és tanulságos utat befejezve, az utazótársaság július 2-án a déli vonattal érkezett haza.

Miniszteri biztos. A földmívelési miniszter ifj. Vojnits István vármegyei főjegyzőt a bezdánzigeti ármentesítő társulat miniszteri biztosává nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Szigethy Vilmos pénzügyi titkár szegedi pénzügyigazgató helyett a zombori m. kir. pénzügyigazgatósághoz pénzügyi tanácsossá és végleges minőségű pénzügyigazgató helyettesé nevezte ki. — Kinevezte továbbá a pénzügyminiszter Eremin Ozren ó-becsei adóhivatali gyakornokot az erzsébetvárosi adóhivatalhoz adótisztte.

Kinevezés. A szegedi királyi ítélőtábla elnöke Mészáros Kálmán végzett joghallgatót a vezetése alatt álló kir. tábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Az új alügyész. Linczinger Gyula, az új kir. alügyész megkezdte hivatalos működését. Tegnap a járásbírósnál képviselte a vádhatóságot.

Kulturpalota Zomborban. Vármegyénk történelmi társulata tegnap délután választmányi ülést tartott Latinovits Géza társulati alelnök vezetése mellett. Az ülésen jelen voltak: Latinovits Pál, dr. Gozdu Elek, Szemző Gyula, id. Mihályi János, dr. Thim József, dr. Dudás Gyula, Weigang János, dr. Grünner Samu, Roediger Lajos, Trencsényi Károly és Trischler Károly. Latinovits Géza melegen üdvözlözte a megjelent választmányi tagokat és az ülést megnyitja és előadja, hogy az ülésnek első tárgya a városunkban felállítandó kulturpalota építése érdekében a vármegyeyi történelmi társulat és a városi könyvtáregylet által megindítandó mozgalom tárgyalása.

Élénk eszmecsere fejlődött ki a szönyegre került kiváló, nagyszabású kulturpalota megvalósítása körül. A választmányi tagok közül Latinovits Pál, dr. Gozdu Elek, dr. Grünner Samu és Latinovits Géza fejtették ki a kulturpalota építésének horderejét és mindannyian annak adtak kifejezést, hogy annak felépítése nemcsak kulturális szempontból feleltesse szükséges, hanem díszére való Zombor városának.

A választmány erre egyhangulag elhatározta, hogy a történelmi társulat a kulturpalota eszméjének megvalósítása és felépítése érdekében a zombori könyvtár-egylettel egyestül és annak megindítására mindkét egyet kebeléből egy előkészítő bizottságot küld ki. A választmány a tört. társ. tagjai közül a következőket választotta meg: Latinovits Pál, Latinovits Géza, Szemző Gyula, Gozdu Elek, dr. Grünner Samu, Roediger Lajos, dr. Thim József, id. Mihályi János, Gräff Nikáz, dr. Dudás Gyula, Trencsényi Károly és Trischler Károly tagokat és utasította ezen végrehajtó bizottságot az eszme érdekében lépjen érintkezésbe a könyvtár-egylet által választandó bizottsággal, propagálja az eszmét széles társadalmi körben és a sajtóban és egyúttal utasította, hogy egy memorandumot dolgozzon, melyben fejtsse ki a kulturpalotának városunk kulturájának haladásának és virágzásának egyik faktorának szükségességét és kérjen a városától a palota építésére egy helyet.

A hely kérdésénél, melyhez Latinovits Pál és dr. Gozdu Elek szóltak hozzá; az volt az általános összhangzó nézet, hogy erre a célra az Erzsébet-liget felső része predesztinálva van.

Az ülés további lefolyásáról, melyen még igen sok érdekes tárgy fordult elő — lapunk zárta miatt — jövő számunkban adunk kimerítő referátát.

Örömmel üdvözljük ezen szép eszme felvetése alkalmából a történelmi társulatot, mely ezzel is fényesen dokumentálta, hogy hazafias hivatása magaslatán áll.

Nyilatkozat. Felkérteztünk a következő sorok közlésére: a „Zombor és Vidéke“ nek 1902. évi július hó 3-án a kongresszusi képviselő pótválasztásról szóló közleményével szemben kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a légből kapott valótlanosság, hogy a feldühösödött nép engem inzultálni akart. Én az egész választás alatt soha senkivel még csak szóvitába sem állottam. — Paul Kálmán zombori ügyvéd-egylet alelnökének nyilatkozatára vagyok kíváncsi, vajon szükségesnek fogja-e tartani a tendenciózus és az ő működését, és kiváló sikerét magasztaló cikkel szemben a „Zombor és Vidéke“ olvasóit is az igazi tényállásról informálni. Zombor, 1902. évi július hó 3-án. Dr. Lallosevits János.

Templomi ajándék. Horti és rigyicai Kovács Béláné szül. gyulai Gaál Margit, mint kegyurné szép misemondó rubát egész felszereléssel, oltárterítő, két vánkos és hat gyertyára szolgáló gyönyörű virágokat ajándékozott a rigyicai plébánia-templomnak. A dicséretet kívül, melyet e szép tett önmagában bori, a templom nevében a nyilvánosság előtt is köszönetet mond Maison Mihály plébános.

Gozsdu Elek felolvasása. Gozdu Elek törvényszéki elnöke, a kintnó író, kinek remek előadásában városunk közönségének már több ízben volt alkalma gyönyörködtetni, folyó hó 5-én Bács-Kulán a kaszinóban tart előadást.

Zombori takarékpénztár. Dr. Falcione Nándor kintnó igazgatása alatt álló ezen elsőrangú pénzügyintézetünk lezárta félévi mérlegét, mely hasonlóan az előbbi évekhez, igen kedvező. A nagy közönség nagy bizalmát eléggé jellemzi azon tény, hogy dacára a betéti kamatláb 4%-ra történt leszállításának, a betétek állaga az első félévben közel egy millió koronával emelkedett.

Hoffmann Károly dr. bucsuja. A nemrég kalocsai kanonokká kinevezett dr. Hoffmann Károly kulai apát plébános nemsokára elhagyja Bácsmezt, hogy új állását elfoglalja. A napokban városunkban időzött s bucsulátogatásokat tett. Tiszteletére dr. Molnár Károly orsz. képviselő e hó 2-án estélyt adott, melyre hivatalosak voltak: Latinovits Pál, Karácson Gyula, Gozdu Elek, Vojnits István ifj., Scultéty Ferenc, Koczkar Zsigmond, dr. Pávlovits Simon, Szondy Mátyás, Városvy Károly, Lederer Pál, Balogh Ernő. — A kulaiak e hó 13-án bucsuznak el szeretett, volt plébánosuktól. Az ünnepély programja főbb vonásaiban a következő: d. e. 9 órakor istentisztelet, 1/2 11 órakor közönségi diszközgyűlés, utánna bucsutiszteletek, 1 órakor bucsubankett a kaszinóban, 14-én elkísérik a verbászi vasuti állomáshoz.

Gyászhir. Mély részvételt vettük a szomorú gyászhirot, hogy Gallé Dániel városunk aljegyzője folyó évi július hó 2-án elhunyt. A megboldogult már rég betegeskedett és élete az utolsó időben kínos szenvedés volt. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Szomorodott szívvel tudatjuk a szeretett férj, atyánk, vő, testvér, sógor, nagybácsi és unokaöccse Gallé Dániel Zombor sz. kir. város aljegyzőnek folyó évi július hó 2-án délelőtti 9 órakor 40-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága elhunyt túlt teteme folyó évi július hó 3-án délután 6 órakor fog az ágost. evang. hitvallás szerint a szent Rókus sirkertben levő családi sírboltba (dr. Csihás Benő-utca 92. számú Prokop-ház lakásáról) örök nyugalomra tétetni. Zombor, 1902. évi július hó 2-án. Legyen nyugalma csendes! Emléke áldott! Özv. Gallé Dánielné szül. Gallé Éva, neje. Gallé Évike, Gallé Emilke, gyermekei. Mihályi Ernőné sz. Gallé Gizella, Gallé Hugó, Gallé Dezső, Bieliczky Károlyné szül. Gallé Irén, testvérei. Özv. Gallé Gusztávné, anyósa. Gallé Mária nagynénje. Mihályi Ernő, Gallé Adám, Bieliczky Károly, sógorai. Temetése tegnap délután 6 órakor ment végbe nagy részvét mellett. Koporsóját a kegyelet jelei, a koszoruk borították el, melyek közül kivált a városi tisztikar hatalmas virágkoszorúja, szalagján ezzel a felirással: Szeretett tisztársának: Zombor város tisztikara. Végtesztességén megjelent a vármegyeyi tisztikar Latinovits Pál főispán és Karácson Gyula alispán, a városi tisztikar Hauke Imre polgármester vezetése alatt és nagyszámu gyászoló közönség, a beszentelést Korosy Emil lelkész végezte és megható bucsubeszédet mondott, mely után kikisérték a temetőbe, a hol a sírnál a lelkész imát mondott — és utánna elföldelték.

Lányi Géza hangversenye. Jó hír előzte meg Lányi Gézának, a kintnó cimbalomművésznek, művész csapatát. A jó hírt tegnapi első előadásukkal teljes mértékben beváltották, s az összegyűlt közönségnek pompás műelővezetést szereztek. Temperamentumos és mégis diszkrét előadásuk zajos tapsra ragadta minduntalan a közönséget. Pompás régi és új magyar dalok, közkedveltségű kuplék egymást váltásák fel a műsoron. A művészcsoporthoz csinos hölgycsapata a szemnek is szép látványt nyújt. Igen tetszett: „Rózsabimbó és a méh“, „Kuruc viszhang“, Cárne belépője“ (Katalin), „Esernyős kuplé“, „Porcellán duett“ stb. Különösen kiváltak: Szuhai Juliska, Dorozsmai Ilona, Lédeczi Mariska, Margittai Rózsika, Karácsonyi Ida. Ma is lesz előadás. Minden tekintetben ajánljuk a művészcsoporthoz előadását a műértő közönség figyelmébe és pártfogásába.

Segédjegyző választás. Ifjabb Mihálovits Sándor közönségi közigazgatási tanfolyamot végzett okleveles jegyző Ó-Futtakon segédjegyzővé egyhangulag megválasztott.

Gazdasági ismétlő iskola Uj-Szivacon. Életrevaló, jelentős eszme valósul meg legközelebb a megyei intéző körök s különösen Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő odaadó fáradozásai folytán Uj-Szivacon. Uj-Szivacon közönsége múlt évi december hó 28-án tartott képviselőtestületi ülésén elhatározta, hogy gazdasági ismétlő iskola felállítását fogja kérelmezni, de nem képes azt egyedül saját költségén létesíteni. Átengedi azonban e célra a közönségi iskolaalap tulajdonát képező mintegy 52 hold földet, továbbá helyiségül a volt kinostári magtárházat, a hozzátartozó telekkel, a ház jókarban tartásáról a közönség gondoskodik. A napokban érkezett le a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete, melylyel ezen iskola létesítését engedélyezi s a törvényhozás jóváhagyásától feltételezetten hajlandó a szaktanító évi 1200 korona fizetését viselni.

Dalestély. A zombori kaszinói dalestély június hó 30-án este tartotta meg a kaszinóban II. alapszabályszerű dalestélyét, melyen nagyszámu közönség volt jelen és igazi lelki gyönyörűséggel hallgatta a dalárok művészi énekét és zenekarának szép játékát. A dalestély Flatov Mártha nyitányával vette kezdetét, melyet a kaszinó-egyesületi zenekar adott elő precis előadásban nagy hatással. A férfikar Genée R. Olasz Saláta, Schubert jó pásztorom dalát Marschal Béla ügyes zongorakísérete mellett és Huber Károly magyar királyindulóját énekelte, énekéből a nála megszokott szépsége most is fényesen beváltak és a mit először kellett volna említenünk Türr Aladár kintnó képzettséggel zongorázta Ábrányi Kornél remek magyar ábrándját. A műsor minden egyes pontját nagy tetszéssel fogadta a közönség és zajos tapsokkal honorálta a közreműködőket. Az előadás után tánc volt, mely vidáman folyt hajnal hasadtáig.

Hazaérkezett zomboriak. Tegnap érkeztek meg hosszú és felelté tanulásos utjukról felső kereskedelmi iskolánk tanárai és tanulói, valamint a hozzájuk csatlakozott városunk néhány kiválóbb polgárból álló társaság. A rendkívül érdekes tapasztalatokban és ismeretekben igen gazdag tanulmányut részletes leírását lapunk egyik legközelebbi számában kezdjük meg.

Nyári zivatar. Szerdán délután öt óráig szép napfényes forró időjárás volt, fűszerezve rekkenő hőséggel, mely a járókelőket az árnyékos oldalra kényszerítette. Valóságos kánikula volt s mindenki boldognak érezte magát, ki napmentes helyen az árnyékban bűsölhetett. Öt óra felé azonban lassanként megváltozott a ragyogó kék ég-boltozat és eleinte lenge szép fehér báránnyal felhők szálldogáltak az égen. Ezeket a forró nappal azonban gyorsan elzargatta. Nemsokára azonban ezen heroldok után megjelentek a nagy szürke fellegek és a nap fénye kezdett elborulni és csak itt-ott a felhők hasadékain át villant ki még egy napugár. Csakhamar ez is elmúlt, megjelentek a komor fekete felhők és kitört nagy szélvészszel a zivatar. Végig száguldott városunk felett óriási nagy záporral. A vihar megtépdeszte a fák lombjait, a házak tetejét és felkavarta a nyári óriási port. Sötétség borult reánk, öreg este lett. A vihar különösen nagy pánikot okozott a ferenc csatornai fürdőházban, a forró nyári délután nagyon sokan keresték fel, úgy hogy a fürdő a zsúfolásig megtelt. Az óriási morajjal közeledő vihar hallatára a fürdőben levő férfiak, asszonyok, fiúk, lányok nagyon megrémültek és a félelem ztr-zavarában már nem jutott idő az öltözéshez, mindenki sietett menekülni a fürdőből, mely imbolygott, táncolt a magasra felvert hullámokon és melyet a vihar haragjában alaposan megtépdesztett. Mindenki sietett a fehérruba szarító raktárba. Olyan volt itt a társaság, mint egy tengeri fürdőben, csupa fürdőkosztümes publikum. Hála az égnek szerencsétlenség nem történt, a vihar is nemsokára elmúlt és a fürdőzők siettek haza nyugovóra a kiállott nagy félelem után.

A villamosvilágítási bizottság a napokban ülést tartott, melyen a beérkezett ajánlatok tárgyalását folytatták. A Ganz-

gyár 8 nap alatt új ajánlatot fog benyújtani, még pedig azon a pompás megoldásnak látszó alapon, hogy a felszerelést, valamint az üzemen tartást bizonyos összegért a vállalat eszközölné, ellenben a város kizárólagos joga maradna a nyert villamos erő értékesítése.

Két rab megszökött. Egy lövés dörrenése verte fel szerdán délután városunk csendjét. Ritka dolgot jelzett a lövés, mely a törvényszéki fogházból hangzott — rabok szökését. Két rab névszerint: Dragovlyevits Milán és Csupity Gyena, kik nappal már szabadon jártak-keltek és munkát végeztek. Előbbi a lámpákat gondozta, utóbbi pedig kertész munkákkal volt foglalkoztatva. Dragovlyevits Milán szerdán délután a kis udvarba ment, hogy a mosó konyhába fát hordjon, Csupity Gyena utána ment, a kis kertben a dítledező falhoz hasábfákat támasztottak és azokon felmászva átugortak. Az utcán játszó gyerekek és az arra járók észrevették és az őrszem is meglátta, és megadta a lövést. Kuluncsits őrmester és egy fogházőr rögtön kocsira kaptak és a futók után hajtottak, mikor közelükbe értek, az őr ellőtt a fejük felett. Erre a futó rabok megijedtek, abba hagyták a futást, megfordultak és az őrk bekisérték a fogházba. Egyiknek köztülök 7, a másiknak 9 havi fogság büntetése volt, mely már vége felé járt. A szökésre nézve kihallgatván, nem mondtak mást, minthogy egyik a másikára tolt, hogy biztatta a szökésre.

Latinovits Pál főispán gyűjtése az újtemplomra.

Az épülő újtemplomra óméltósága a főispán ur által megindított gyűjtéshez adományokkal a következők járultak:

Mult hó 24 én megjelent 48. számunkban a befolyt adományok összege 5558 K 32 f.

Dr. Balaton Gyula főszolgabíró ur gyűjtése járása területén:

O-Becse: Dr. Balaton Gyuláné, dr. Balaton Gyula, dr. Grünbaum Pálné, dr. Grünbaum Pál, dr. Milkó Ignác 5—5 kor., Szmik Gyula, Popovits Voin 4—4 kor., Baumholecz Sándor 3 kor., Frenner Ferenc, Kovács Ferenc, dr. Tripolszky János, Frenner István, dr. Popovits Milán, Gerber Károly, Herczeg Géza, dr. Székely Ignác, Olvaszhatlan aláírás, Somogyi, Fränkel Sámuel és fia, Koch Herman, Lé-vay Lipót 2—2 kor., Berényi Béla, Olvaszhatlan aláírás, dr. Krutelik, Válik Imre, Rácz Ferenc, Vrbasky István, Kovács József, Vörös Béla, Olvaszhatlan aláírás, Mravits L., Weisz F. és társa, Schramm testvérek, Schick Ignác, Földváry Adolf, Bernheim Ferenc, Szmik Gyuláné, Klein Adolf, Roth Manó, Hirschenhauser Jakab, Beisli Sándor, Singer Sándor, Strasser Manhold, dr. Wackner József, Gébell Béla, Paukovits Ottó 1—1 kor. 87 K — f.

Bács-Szenttamás: Dungserszky Lázár 20 kor., Fancsy Antal, Ivanits Izidor 10—10 kor., Blumenthal Dezső, Dungserszky Nesztor 5—5 kor., Majinszky Simon, Gálík Mihály, Novák Antal 2—2 kor., Hirman Máté, Jung János 1—1 kor., Sztarán Ignác, Mojits Milorád, Rumics István 60—60 fil. 59 K 80 f.

O-Becse: Mihályi Sándor 1 kor., Olvaszhatlan aláírás 40 fil., Apfel Ignác 20 fil. 1 K 60 f.

Bács-Petrovosszellő: Ekkert Gyuláné gyűjtése: Ekkert Gyuláné 3 kor., Benacsek 1 kor. 4 K — f.

Bács-Petrovosszellő: Mubi István gyűjtése: Buzogány Pál, Veliczky Kuzman, ifj. Jotka István, Korpónay János, öreg Pecze György, Mubi István 1—1 kor., özv. Baloghné, dr. Degi Mihály 40—40 fil., Halapi János 30 fil., Lengyel János, Király Pál 20—20 fil., Bálint János 10 fil. 7 K 60 f.

Bács-Petrovosszellő: Balassa József gyűjtése: Bács-petrovosszellői népbank 20 kor., Pecze András János 4 kor., id. Hajdu Pál, Balassa József 2—2 kor., Kiss János, Peczek P. Pál, Tóth Pál, Horváth Péter, Dely Mihály, Kramavics Imre, Patócs István, Balázs Illés, Balassa János, Király Mihály, Pecze Imre, Pecze Illés Péter, Tripolszky András, Tripolszky Sándor 1—1 kor., Misinczky Elek, Weisz Miksa, Seres András, Hajdu Sándor, Dely István 40—40 fil., Horváth Matyás, Horváth Lajos, Szubaticszy Milos, Buzogány János, Horváth Márton 20—20 fil. 45 K — f.

Bács-Petrovosszellő: Benacsek József gyűjtése: Dr. Sztárcsevits Jenő, Petrovosszellői bitelegylet 5—5 kor., Witz Ede, Fischer Illés, Fischer L. Bernát, Fischer József 2—2 kor., Lukács Teréz 1 kor. 40 fil., Péter János, Molnár János, Fischer Mór, Heuduska Adolf, Klein János, Mészáros Dániel, Iskolanéné, Adler Simon, Szathmáry József, Kiss Matyás, Deák Pál, Kovács József, Szabó József, Heggel Mihály, Gerberszúts Ignác, Kiss Mihály, Ekkert Gyuláné, ifj. Fischer Adolf 1—1 kor., Mihalecz József, Németh János 60—60 fil., Hajdu Sándor, Gicz József, Brandeisz Károly, Donauer N., Horváth Lajos, Mikula István, Zorait Illés, Sági Józsefné, Mahusinszky Sándor, Halapi Mariska és Juliska, Halapi Józsefné, Matuczky Erzsébet, Mráz Istvánné, Szilágyi Imréné, Zeckauf Adolf, Hajdu Róza, Korcsik József, Fehér Imre 40—40 fil., Kátona Pál, Kis András id. 30—30 fil., Mráz Szilveszter, Mikula András, Jaksa József, ifj. Tribly Gyula, Szecsi Péter, Kamaszi József, Tóth József, Nagy György, Kiss Matyás, Szabó Imre, Menyhárt István, Rak Ferenc, Péter Pál, Buzogány János, Beretka János, Boyanovits Pál, özv. Varga G. né 20—20 fil., Mráz Imre 12 fil., Lukács Andrásné, Üményi Ferenc, Kalapos Andrásné 10—10 fil. 50 K 22 f.

Bács-Földvár: Lovász István, Rosenbaum Simon, Grosz Illés, Kovcsin Mihály, Horváth Ferenc, Sivovicza Márton 1—1 kor., Szubotin Sándor, Olvaszhatlan aláírás 50—50 fil. 7 K — f.

Bács-Szenttamás: Blumenthal Dezső ur gyűjtése: Brasnyó József, Manojlovits Sándor, Mučić Keresztély, Jankovits Pája, N. N. 1—1 kor., Mojits Milorád 60 fil., Balizs Mihály György 40 fil. 6 K — f.

Bács-Szenttamás: Hirman Máté ur gyűjtése: Bergel József, Müller György, Cremér Ferenc, N. N., Jakobb Lajos 1—1 kor., Buczella Gergely 40 fil., Nagy Antal 20 fil. 5 K 60 f. Az eddigi adományok összege 5832 K 14 f.

HIRDETÉSEK.

2559. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Vaskut községben 600 korona fizetéssel javadalmazott végrehajtói állás lemondás folytán üresedésbe jövé, felbivom a pályázni óhajtokat; hogy szabályszerűen felerősített kérvényeiket **folyó évi július hó 20-ig** alulírt hivatalhoz annál is inkább küldjék be, mert a később érkező folyamodványokat tekintetbe nem veszem.

Baján, 1902. évi június hó 27 én.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

Törvényesen engedélyezett végeladás.

Párisi Áruház Zomborban.

Az összes raktáron levő uri-divat: **ingek, nyakkendők; a legjobb vásznak, selymek, batisztok** és a legjobb minőségű **uri és női szöveteket** az üzlet felosztása miatt minden elfogadható árak mellett

végeladom.

Számos látogatást kér *—2

TUNA GUSZTÁV,

a Párisi Áruház tulajdonosa Zomborban.

1012. szám.

kig. 1902.

Árverési hirdetmény.

Uj-Soóvé község elüljárósága ezennel közbírré teszi, hogy a község határában gyakorlandó vadászati jogot 1902. évi augusztus hó 1-től 1908. évi július hó 31-ig terjedő hat évre **1902. évi július hó 14-én délelőtt 9 órakor** a község ház tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Uj Soóvé, 1902. évi június hó 26-án.

Hartmann Pál, **Brücker,**
jegyző. 3—2 bíró.

Házeladás.

Zomborban a belvárosban, Eötvös-körut 54. sz. alatti ház, mely áll 4 szoba, 1 konyha, 1 éléskamra és 1 pincéből, azonfelül az udvarban különálló 1 eselédyszoba, 1 fáskamara és 1 félszerből, **szabad kézből eladó.** Cim a kiadóhivatalban. 3—2

1241. szám.

kig. 1902.

Árverési hirdetmény.

Cservenka község területén a vadászati jog mintegy 7000 kat. holdnyi területen az 1883. évi XX. t. c. 2. és 3. § a alapján folyó évi augusztus hó 15 től 6 egymásután következő évre **folyó évi július hó 16-án délelőtt 9 órakor** a község házánál megtartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

Kikiáltási ár 200 korona.

Az árverés előtt benyújtott 40 korona bántpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak és azok árverés után bontatnak fel s amennyiben egyikök az árverésnél tett legmagasabb szóbeli ajánlatot felülhaladná, a bérleti jog ajánlattevőre nézve érvénybe lép s az árverési feltételek kötelezőkké válnak, melyek alulírt elüljáróságnál naponként a hivatalos órákban megtekinthetők.

Cservenkán, 1902. évi június hó 30-án.

Az elüljáróság.

Helyi képviselők

kerestetnek Zomborban — Bács megye városaiban és községeiben, akik egy versenyképes életbiztosító társaság részére működni óhajtanak. Ajánlatok kéretnek „Keresetforrás” cím alatt e lap kiadóhivatalához. 3—3

Árlejtési hirdetés.

O Kanizsa község folyó évi július hó 14-ik napján (hétfő) délután 5 órakor a község ház tanácstermében 94000 drb rendes méretű téglának beszerzését fogja nyilvános szóbeli árlejtésen biztosítani. Az előirányzat:

48000 járda burkolati téglá, per mile 34 korona, vagyis 1632 korona és 46000 elsőrendű fal téglá, per mile 30 korona, vagyis 1380 korona, így összesen 94000 téglá 3012 korona kikiáltási árban.

Biztosíték (bánatpénz) 300 korona. Miről versenyezni kívánók azon megjegyzéssel értesítetnek, hogy az árlejtési feltételek hétköznapiokon a szokásos hivatalos órákban a közleg. jegyzői irodában Bukalovits János közs. iktatónál tekinthetők be.

O Kanizsán, 1902. évi július hó 1-én.

Laczkovits Károly, jegyző. 2—1
Popovits György, bíró.

Egy a jegyzői teendőiben jártas egyén havi 60 korona fizetéssel azonnal alkalmazást nyerhet. Pályázók levélileg forduljanak **Bogyó Ödön** jegyző urhoz Paeséron. 2—2

704. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Alsó Kovil községben megüresedett s évi 600 korona fizetéssel egybekötött rendőrségi állásra pályázat hirdettetik.

Felbivatnak ezen állást elnyerni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket ezen eljárással **folyó évi július hó 15-éig** benyújtani sziveskedjenek.

Alsó-Kovil, 1902. évi június hó 23-án.

Vuits Milán, jegyző. 2—2
Spirta Demeter, bíró.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott lelkész **folyó évi július hó 21-én** a község házában árlejtési versenytárgyalason fogom a madarasi templombővítés 16057 korona és 92 fillérre előirányzott munkát biztosítani. Versenyezhet mindenki, ki 1000 korona bánatpénzt tett le. A terv, költségvetés és a feltételeket nálam a hivatalos órákban bárki is megtekintheti. Írásbeli ajánlatokat is elfogadok az árverés megkezdéséig. Bács Madarason, 1902. június 29-én.

Szalai Károly, az építő bizottság elnöke. 2—1

1067. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó Rém községben nyugdíjazás folytán megüresedett községi jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb **folyó évi július hó 25-ig** nyújtsák be, mert az elkészen érkező folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

A szóban forgó jegyzői állás javadalmazása a következő:

Fizetés előleges havi részletekben 1700 korona.

Szalmajárandóság 40 korona.

8 drb marhával a közlegelőn való szabad legeltetés.

9 öl tűzifa természetben.

Szabad lakás és a magánmunkálatokért a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

B.-Almásán, 1902. évi június hó 22-én.

Szutrély Lipót, főszolgabíró.

2—2

9867. szám.

P. 1902.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság ezennel közhírré teszi, hogy Pility Milos és társai felpereseknek Alcsin Péter és társai alperesek ellen a Sándor községbeli urbéres telki törzsállományok és tartozékaiknak tagosításuk végett indított urbéri birtokrendező perben a szegedi kir. ítéltáblának 1901. évi 6698. sz. a. kelt s a kir. törvényszéknél f. évi 4176. sz. alatt iktatott ítélete jogerőre emelkedett.

Ehhez képest a kir. törvényszék mint urbéri bíróság az ítélet foganatosítását egyidejűleg elrendelvé, az e végből szükséges és az 1836. X. t. c. 6. §. g) pontjában, valamint pedig az 1871. LIII. t. c. 44. §-ában meghatározott összes előmunkálat foganatosítása, segédadatok törvényszerű egybegyűjtése és összeállítás végett Olsavszky Jenő kir. törvényszéki bírót, ennek esetleges akadályoztatása esetére pedig Fábrián Aladár kir. törvényszéki albirót mint állandó helyettes bizza meg, illetően kiktűdi.

Az előmunkálatok megejtésének első határnapján, és pedig első sorban az azonosítás, illetően jogosultság megállapítása s ezzel kapcsolatban az érdekes csoportok megalkotása, a bizalmi férfiak és az urbéri választmányok megválasztása s ezekkel kapcsolatos folytatódó munkálatok megejtésére határnapul **1902. évi július hava 12-ik és következő napjainak reggeli 9 és fél órája** Sándorba a község házába hivatalos helyiségébe kiktűzetik, a hová és mikorra az összes urbéres és ezeknek jogutódjaik, már bejelentett jogképviselőik, ezenfelül pedig a „Budapesti Közlöny” hivatalos értesítőjében közléteendő, továbbá a „Bácská”-ban közléteendő s végül Sándor község és a szomszédos községek hirdetőtáblájára kifüggesztendő s a szokott módon közléteendő hirdetmény által a törvényes következmények terhével és oly figyelmeztetéssel idéztetnek, hogy az eljárás tovább való folyamára mindazok, akik még jogi képviselőikről nem gondoskodtak, ezt pótolják s a fentebb már kiktűzött határnapon, helyen és időben külön egyéni idézés bevárása nélkül annál bizonyosabban jelenjenek meg, mert elmaradásuk az ügy folytatását nem akadályozza — s az elmaradás törvényes következményeit egyedül maguknak tulajdonítsák.

Szabadkán, 1902. évi június hó 14-én.

Dr Korponay, jegyző.
Polgár, elnök.

2334. szám.

kig. 1902.

Árlejtési hirdetmény.

Ada község eljárássága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy az alant megnevezett munkák biztosítása és szükségletek beszerzése céljából **folyó évi július hó 13-án délelőtt 9 órakor** Ada község képviselőtestületének 281/1902. közgy. számú határozata alapján, az ez alkalommal bemutatandó mintáknak megfelelően a község házában nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

A biztosítandó munkák a következők:
1. Az apáca-zárda és leányiskola belső berendezéséhez tartozó, a költségvetés I—V. csoportjában részletezett különböző asztalos munkák.

Kikiáltási ár csoportonként és pedig:
I. csoport 1190 kor.; II. csoport 1251 kor.; III. csoport 1230 kor.; IV. csoport 1297 kor. és az V. csoport 1103 kor. 40 fillérben állapítatik meg.

Leteendő bánatpénz a kikiáltási ár 10% a, vagyis 119 kor., 125 kor., 123 kor., 129 kor. és 110 korona.

2. Az apáca-zárda részére szállítandó a költségvetésben részletesen felsorolt szükségletek és pedig:

1. vaságyak, 2. dunna, 3. dunnahaj, 4. vánkoshaj, 5. vánkoshaj, lepedő, asztalkendő, abrosz, törülköző, paplan, párnatok, madrac és szalmazsák.

Az árlejtésben résztvevők illetve versenyzők tartoznak a bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt az árlejtést vezető községi bíró kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vállalkozó köteles az összes butordarabokat és eszközöket teljesen átvehető állapotban f. évi augusztus hó 20-án az apáca-zárda épületben az erre kijelölt helyen átadni.

Tartozik vállalkozó az árlejtés befejezése után csoportonként a költségvetésért járó kikiáltási ár 2%-ának beszámitásával a mintabutorokért összesen 388 kor. 42 fillért készpénzben lefizetni.

Végül megjegyeztetik, hogy az árlejtésre vonatkozó bővebb felvilágosítás, az árlejtési feltételek, valamint a minták Ada község jegyzői irodájában nyerhetők, illetve megtekinthetők.

Ada, 1902. évi június hó 29-én.

Király Lajos, jegyző.
Bakos György, bíró.

663. szám.

1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1902. évi V. 3. számú végzése következtében dr. Bruck Armin zombori lakos ügyvéd által képviselt Lövinger József váci lakos javára Scherer Ferenc zombori lakos ellen 320 kor. 62 fill. és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1720 koronára becsült butornemüekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró V. 3/5 1902. számú végzése folytán 160 kor. 62 fill. hátralékos tőkekövetelés és eddig összesen 122 kor. 05 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós üzletében leendő eszközzésére **1902-ik évi július hó 10-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kiktűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1902. évi június hó 21-én.

Styrum Mór, kir. bir. végrehajtó.